

Ámósı wá sebe

Edition Préliminaire

«Le livre d’Amos »

Le livre d’Amos en langue kaansa

Burkina Faso, Afrique de l’Ouest

L'alphabet utilisé dans cette publication est en accord avec l'alphabet
agréé par la Commission Nationale des langues Burkinabè.

Edition Préliminaire

Première impression

Quatrième trimestre 2018

© Tous droits réservés

Eglise Protestante Evangélique du Burkina

BP 31, Gaoua, Burkina Faso

Ámósí wá sebe

Sebi wá tĩ'mi wá tutánga

Ámósí dé-uyaama Yékírí wá hĩngínnáa wá ɔɔ. Ámósí ku'-yaama nu í pɪ yí' Tékówa; í yema Júdá sɪrgɔ ye í ná Bétlélémna yema kílóbo'ɪ kpɔɔgi thasóko. Ámósí khuru-uyaa dée ú sũmini Óozé ná Ésayí ná Mísé pí déerá Yékírí wá hĩngínníbi wá pɔɔ wera. A tuu dugi u déeri ú sũmini mé'ni kpakiri ya, dé u hĩtí dé-rima ĩ kórí gi dusi kpársísāa' ná digbéemá'nísāa' ná sí múwāa' dɪgi ná dusi kpársísāa' ná digbéemá'nínɔ ná kpɔɔgi dɪgi wá sɔgɔmbirá ye Yésúrá tũmá u ban. Tí pǎnná hensira ye búma sɪrgirá tákɪrsa. Henkhobira ye kǎmma yêe wǐná' pɔɔrɪbura. Thĩjǎa yé sɛɛ' thukhayirá wa (2.6; 8.6); Yékínthiyakira ye bú, dé pɪ ye thugɔɔma núɔgo (4.4 ; 5.21). Tí Ísíráyél kpíkɪnna khaa ĩɔ wɛrɪ, ɪthakho Jéróbówámíná dée tɔ Yékínthiyakharɪ Bétélná (1ɪth 12.26-31) ye kha' níɪpura kí thiya' Yékínni fínáa tũmá hǎ pí yóo Jérúزالémi wǎ. Tírǎ yeeri Ámósirǎ yaa Ísíráyél bibirǎ yêe sɛɛ' pɪ kha' ná pɪ fíkírǎa wa, Yékínná ba yeɛ bi ya (9.1; 2.9; 4.12; 9.11-15).

Ámósí wá sebi kpíkɪɲ-uma khaa ĩɲũ':

-Ámósira sɛɛ'ma Ísíráyél bibi wá máagíntákāmbi ná Júdá níɪ ná Ísíráyél wá ɔɔ ú pɪ yí' tē Sámáarí wɛrɪ, pǎtí Yékínna ba kpǐɲ bí wera. (1.1-2:16) - Pǎtí Ísíráyél bibi thoore pǎtí Yékírí phĩ'ni khori bi wɛrɪ, ye dée ĩ ná taraa tí khar (3:1-6a:14).

- Mú ímúwāa' ũ buka' pǎtí Yékínna ba kpǐɲ Ísíráyél bibine wera (7:1-9:10).

- Ísíráyél bibi wá kɪrga (9:11-15).

¹ Ámósı wá seere. Mú í Yáawéрі buka'rı Ámósı ú déeri Tékwá tádooribe'raa wá ѿ, Ísíráyél wá míná, Júda ıthakhoo Ózıyásı ná Ísíráyél ıthakhoo Jéróbówám ú déeri Jówásı wá bikhee, pí khurá werı, írá ye. Yáawéрі buka'-urubma í míıııne tí buu du sıpı ye fānıgırá tūmá kı síge. ² Ámósıra ye kūmma kha'

Yáawénna ma Sıpı tátıkırá yêe urıı,
 u ma Jerúzaléminá yêe kūı má yaraa-u.
 Kha' khunneekpáıı wá wúusi fáná'-sırma,
 Kármél tátı' thagi wá wúugi huv-gırma.

Dámásı níıı wá mípııııa

³ Yáawéрі kha'rı kha'
 Dámásı níıı dé-bırma mípııııı kón; dé-bırma mípııııı ná taraa tí khara.
 Tırá yeeri tí ma kha'rı werı, tíre, tí ba fıkıı kúıı na,
 pébu, púkım-bırma Gáláadı níıııı púkırón nápómıno pátı pı púkııı khāmargı wera.

⁴ Ma ba yeema naagi
 ıthakho Ázáyél wá kórgırá
 kı warga ıthakho Bén-Ádáadı wá du' pápásıra.

⁵ Ma ba kpııma Dámásı nu tutūııııı wá barantágıra;
 yé khú khon wée úı ugırá Bıkátı-Ávêenıná werı,
 í khú khon wée úı ıthakokırá Bétı-Edêenıná wera.
 Pı ba khema Sıırı níıııı í yóo bı Kıırı;
 manı Yáawénná kūnnı mú.

Gázá níıı wá mípııııa

⁶ Yáawéрі kha'rı kha'
 Gázá níıı dé-bırma mípııııı kón; dé-bırma mípııııı ná taraa tí

khara.

Tírá yeeri tí ma kharí werí, tíre, tí ba fíkín kúuŋ na,
pébu, khe-birma yó nukhayí wá yóo wá nípi wá bée' ã yóo ná hãa bí
Édóm nípira.

⁷ Ma ba yeema naagi Gázá nu kpémbírá,
kí warga pí du' pápásira.

⁸ Ma ba murguntuma wée ôu ugirá Ásídódírá werí,
yé murguntu wée ôu uthakhokirá Ásíkálóníná wera.
Ma ba kpéema Ékúrú nípirá
Fílísí nípi wá tóorá thĩne;
maní Tamaŋ Yáawénná kũnni mó.

Tíiri nípi wá mípíjina

⁹ Yáawerí kha'ri kha'
Tíiri nípi dé-birma mípíjini kón; dé-birma mípíjini ná taraa tí khara.
Tírá yeeri tí ma kha'ri werí, tíre, tí ba fíkín kúuŋ na,
pébu, pi yatíyaa nínné sũ ye pí sɔgɔmbírá werí wa
ye khee yó nukhayí wá yóo wá nípi wá bée' ã yóo ná hãa bí Édóm
nípira.

¹⁰ Ma ba yeema naagi Tíiri nu kpémbírá
kí warga pí du' pápásira.

Édóm nípi wá mípíjina

¹¹ Yáawerí kha'ri kha'
Édóm nípi dé-birma mípíjini kón; dé-birma mípíjini ná taraa tí
khara.

Tírá yeeri tí ma kha'ri werí, tíre, tí ba fíkín kúuŋ na,
pébu, níi-birma páanni ye níni pí thínípiri kpersɔɔrumbe.
Pí jámísi píi-sirma,
pí jámísírá tu sóomi wã.

¹² Ma ba yeema naagi Témá nuná,

kí wargá du' pápá' sù Bósírará wera.

Ámóníbi wá mípǽna

¹³ Yáawérí kha'ri kha'

Ámóníbi dé-birma mípǽni kón; dé-birma mípǽni ná taraa tí khara.

Tírá yeeri tí ma kha'ri weri, tíre, tí ba fíkín kúuŋ na,

pébu, bai-birma Gáláadi ha'dóoríbiri

ĩ dɛɛ tí pi ye khāi dé pi kpónnó' pí sirgiri wera.

¹⁴ Ma ba daama naagi Árábá nu kpémbírá,

kí wargá pí du' pápásira.

Khāigi wá khurá nípara ba kí súrúma;

kí khāigira ba pǽma má sarkpóрге, má yɔ' sarge.

¹⁵ Pi ba khema pí u

ná ú ní' kpórbiri í yóo bí;

maní Yáawénná kǽnni mú.

2

Mowáabibi wá mípǽna

¹ Yáawérí kha'ri kha'

Mowáabibi dé-birma mípǽni kón; dé-birma mípǽni ná taraa tí khara.

Tírá yeeri tí ma kharí weri, tíre, tí ba fíkín kúuŋ na,

pébu, tho'-pirma uthakho Édóm wá hubiiri khurukhuru

í ba taraa dée míními yêɛ fū phiphiphí.

² Ma ba yeema naagi Mowáabi sirgirá,

kí wargá Kéríyóti du' pápásira.

Waati ú nípara kí súrú khāigi wá súrúmi ye tútúbnísírá kí kǽn weri, ú waatirá Mowáabibira ba hu.

³ Ma ba khomma wée ûu keŋ sirgiri weri, bú pí sɔgɔmbírá

yé khu ú ní' kpórbira;

manı Yáawénná kũnnı mú.

Júdabı wá mípíı̃na

⁴ Yáawérí kha'ri kha'

Júdabı dé-birma mípǵı kón; dé-birma mípǵı ná taraa tí khara.

Tírá yɛrɪ tɪ ma kha'ɾɪ wɛrɪ, tíɾɛ, tɪ ba fíkín kúun na,

pébu, tegeε-bırma manı Yáawérí wá mammíná,

pi níuníjāa pātí má sɛɛɛ kha'ri ya,

dé sɪŋ bí pí khãgɪbɪra ye thoɔ wɛɪ,

píra pɪ thoɔ ɪ buroo sɛ́ khĩnna.

⁵Ma ba yeema naagi Júda surgirá,

kí warga Jérusalém du' pápásira.

Ísíráyél bibi wá mǐpǔ́ḡa

⁶ Yáawérí kha'ru kha'

Ἰβι Ἰσίράγιλ bibi dé-ĩnuma mĩpũĩu kũh; dé-ĩnuma mĩpũĩu ná taraa tí

khara.

Tírá yɛrɪ tɪ ma kha'ɾɪ wɛrɪ, tírɛ, tɪ ba fíkín kúun na,

pébu, dongiŋ-ĩnũma ní'termmemi ĩ dæ tigi'yo,

ĩ dongiroo póoró ĩ dɛɛ dɛɛkharakha tíkpo bu.

⁷ Tí ĩ bæ weri, tírá déeri

ĩ kí kǎŋ kí wǐpá' póríburí,

ĩ kí hasi' pí dá'ri wórgi weri, pí wásira;

bii ná siira yóoma ha' kpoo bu

ĩ hasi' má nísíge.

⁸Yékinthuyakhayi wá bée'rá,

táa sí póríbu kpéeri ã ye híńí ń míni weri, sírí bu ã hũn.

ĩ nũma nípi thã mí ĩ hĩn'ĩnĩ weri, ĩ Yékírí wá dukirá.

⁹Ye hakura ná manı Yáawérı murguntu-manıma Ámóorıburı,

pí sũnni má kãmbɛ

γῆε fānge má krĩbe.

ĩ khuv khorĩ bi tĩkĩŋ ná pí nĩŋgĩne me.

¹⁰ Maná yeeri ĩ kuso Éjípítĩ surgurá

ĩ núnĩnáa gbirinná dũsĩ digbéepɔ

ĩ yeĩ ĩ hĩnĩ Ámóorĩburĩ pí surgĩne.

¹¹ Tĩ kpānaa bu, má khorĩ ĩ bibi wá pɔɔ pí dée má hĩŋgĩnnĩbĩ,

ĩ khorĩ ĩ nákwrbombi wá pɔɔ ĩ dée bi ní' pí pĩ yĩ' Názíiribe.^a

Bá mú Ísíráyél bibee?

Manĩ Yáawénná kũnnĩ mú.

¹² Ye ĩ hāa Názíirĩbiri thāamĩ pí júbũ

ye seerĩye má hĩŋgĩnnĩburĩ

kha' hā pí se'e' má nógĩseere ya.

¹³ Kha' ma ba petũ-ĩma

má pātĩ wotorooge kpóŋ diimi ĩ wũ petũ míunĩ wera.

¹⁴ Wée ũw wórĩ dá'ri werĩ, ú ba wónnĩ horó' ko wa.

Wée ũw fāŋge, ú fāŋgurá ba wónnĩ dé míunĩ wā.

Sodáasíyé ba wónnĩ hĩŋ ú thĩ ja.

¹⁵ Wée ũw sɔɔ sɔɔrĩ werĩ, ú ba wónnĩ dé míunĩ wā.

Wée ú kha'ri manāa wórĩ dá'rí tarĩ bée' werĩ, ú ba wónnĩ horó' ko
wa.

Wée ú kánnĩ ságáa werĩ, ú yaturá ba wónnĩ hĩŋ ú thĩ ja.

¹⁶ Wée ũw phĩnne sodáasíbĩ wá bée'rá werĩ, u ba kpásũma dépórse ú
khurá;

manĩ Yáawénná kũnnĩ mú.

3

Ísíráyél bibira ba thowooma Yáawénnĩ tí pĩ déeri wera

¹ ĩbĩ Ísíráyél bibe, ĩ bí déeri thĩ tí Yáawerĩ kheeri Éjípítĩ surgurá ĩ baa
werĩ, ĩ nú, tí u se'e' ĩ wera:

^a2.11 *Názíiri* Názíiri dé-uma nínĩ ú hĩtannĩ Yékírĩ wá sũmũ wá hĩtansa. Ú tárúrĩ kpĩs' ya, ú júbũ thāamĩ wā. U núnéema ĩ mākĩŋ tí se'e'ri Thũ' 6.1-21.

² dunipathĩipi wá bée'rá,
ĩbírá déeri thĩ tí ma phĩ'ni khorí wera.
Ye tírá yeeri mípĩ'ni wá bée' í ĩ déeri weri,
ma ba pú'-ĩ-íma.

Yáawénna seereema, ú hĩngínnáanna wónnĩ kpáa seereno wã

³ Kha' ní' pĩɲɔ wónnĩ nínné khĩɲ kpoori
ná pi beri tí bu waa?

⁴ Yarkho wónnĩ urii wũugo
ná kí dée má khaa u kó'ri yaa ?
Yarkho bomé wónnĩ hũnu ú hũɲkharɔ
ná kí dée má míne u kó'ri yaa?

⁵ Yáɲge wónnĩ kó' wúrú'i
ná diime bú waa ?

Wũɲ kíǵánné wónnĩ ya,
kaa kó' mínaa?

⁶ Tútúnníge wónnĩ kũɲ nuɲɔ
kaa khoɲ nípi phĩɲee?
Mípĩne wónnĩ naɲ nuɲɔ
ná kí dée má Yáawénna déeri si yaa?

⁷ Tamaɲ Yáawénna dé míni
kaa see' tí
ú sũmdébi bí déeri ú hĩngínníbi weri, wa.

⁸ Yaraa wónnĩ urii phānigé kaa kó' nínaa?
Tamaɲ Yáawénna wónnĩ seere, níne ha'rí kaa khe ú seereri ĩ
seeriyɔ?

Yíbsāi gũ ba naɲ Sámáarí nípiri wera

⁹ Kha' ĩ see' ní' pũ Ásídódi du' pápásírá
ná pũ Égípíti du' pápásírá weri, kha'
pi pĩngín Sámáarí tátísírá

ĩ keŋ ɲagumɪŋ kɔŋgɔŋ mí déeri wera;

ĩ keŋ pãtí pɔɔra fũʊsɪŋ pɔɔri wera.

¹⁰ Yáawérí kha'ri kha' Sámáarí nípirá tu tí pɪ yí' ĩ dé tí terenni ɲa.

Khe-burma nípi míɲi fãŋɔ

ĩ hĩ'nigee pí du' pápásira.

¹¹ Tírá yɛeri Tamaŋ Yáawénná

kha' ĩ pũnĩbura ba sánní kũmma sɪrgɪri,

ĩ hasi' ĩ wɔrgɪri,

ĩ khe mú ũ bú ĩ du' pápásirá wera.

¹² Yáawérí kha'ri kha'

ná yaaraa kórí sánáa,

ke' sɪŋɔ werɛsɪ ɲíntǎŋ kpũnni wá tóre khunneenaana bú hĩŋ ú
mɛ'na.

Múnnáa sɪ ba bu Ísíráyél bi

bĩi Sámáaríri

yêe hũŋ yêe sá' pí kho' pápási ná pí kpĩŋ pápáyɔ wera.

¹³ Tamaŋ Yáawérí ú déeri Yékírí ú buuri dunɪɲanɪ werɪ,

úrǎ kha'ri kha' ĩ núunó' yé sɛɛ' Jakópi wá kóibiri

¹⁴ kha' khu ú ma ba baŋ Ísíráyél bibirá ĩ dɛɛ pí mípũɲíná werɪ,

ma ba kpéɛma Bétél wá thɔŋɲkhonhayirá.

Í thɔŋɲkhonkhayɪ wá nɲŋɔbura^b ba kpɔɔgumma

ĩ wá fãɲŋɔ.

¹⁵ Ma ba keuma pí du' sí pí má'ni ĩ dɛɛ wóomíná

ná sí pɪ má'ni ĩ dɛɛ tákpũʊsírǎ wera.

Du' sí pɪ kpékínni tũnɪyígíyɛ werɪ, sí ba hĩti bú tũwǎ.

Ma ba kpɔɔgumma pí du' kpakpasɪri ĩ sɛɛ sɪ;

manɪ Yáawénná kũnni mú.

4

^b3.14 Thɔŋɲkhonkhayɪ wá nɲŋɔbɪ dé-biyaama kóokhaya. Ná 1lt 1.50 , 2.28

Sámáarí ha' páampáamba

¹ ĩbi ha' pí kpóɔrɪ má Básá náhape

yêe Sámáarí tátíkírǎ werɪ,

ĩ nú tí ma bée sɛɛ' ĩ wera.

ĩ wáma pí dá'rɪ wórgɪ

yêe fúu póɔríbɪrɪ,

yêe sɛɛ' í khobiri kha'

pɪ baŋ thāame í nɔ.

² Tamaŋ Yáawérí karɪ-urma ú thĩná

kha' tɔɔ bú wa, dé ɔ khu

ná pɪ ba kórɔ'-ĩma í kpāi í jɪntáŋŋmanɪbɪrɪ í yee bú khũgɪ,

yé kó' í bibiri dugurembiye í tarɪ bí.

³ ĩ nu wá kpénkeusirá ĩ ba thóo tara;

ĩ bēɛ' ba kí beema í thasa.

Pɪ ba níní yóo-ĩma Ármó.

Manɪ Yáawénná kũnnɪ mú.

Thɔgɪŋ sɪu kaadé thũnnɔ wera

⁴ ĩ yóo Bétél thɔgɪŋkhonkhanná ná dé mípĩŋa,

ĩ yóo Gílgál thɔgɪŋkhonkhanná ná hafɪ dé mípĩŋɪ kũuŋ.

ĩ kí khon thɔgɔnsɪ púnínsi wó púnínsi,

ĩ kí khon í kpɔɔgɪ típkpori khu bísāa', písāa' thagɪrá kũuŋ.

⁵ ĩ khe pháani í khon míkɪrutɔthɔgɪnsɪ í hā sí Yáawénna.

ĩ kí khon í díŋgo thɔgɪnsɪrɪ kí wangoora sɪ nípírá kí nú,

pébu, sírāa nuu ĩbi Ísíráyél bibine.

Manɪ Tamaŋ Yáawénná kũnnɪ mú.

Ísíráyél bibira píu fígí baa Yáawénná wā

⁶ Mani Yáawérí yee-urma í dósírá hĩtaa fo'riforoo ĩ nukhayirá,
ĩ yee khũmgé wáa ĩ í khaayi wá bée'rá
ye sí bée'rá ĩ fígí baa má thāná wā,
manı Yáawénná kũnnı mú.

⁷ Kha' má písée khũni ĩ yɔɡɪɔ
ye hakıraa ná sīgıraa yee-uyaama fergi bısāa';
ĩ yee yɔɡırá baa yó khayırá ye u baa yó khayırá wa,
ĩ yee yɔɡırá baa só khāmarsırá
ye ú baa só khāmarsırá wa; sırá huwaa.

⁸ Nukha ıɔ werési nukha' ısāa' wá nıpe tétéree yoo nu wá yoo bu
dé pi ná bee yɔ'mı joo
ye pi buu kóna.
Ye sí bée'rá ĩ fígí baa má thāná wā;
manı Yáawénná kũnnı mú.

⁹ Kha' yee-manıma bosé kóri í khāmardimina;
ĩ yee durbé khoo
í naɔ sı ĩ tɔɔrı ná í divéthusı ná í taanhası ná í olıvíyéhası,
ye sí bée'rá ĩ fígí baa má thāná wā;
manı Yáawénná kũnnı mú.

¹⁰ Yee-manı bo' pıúsé kóri ĩ pātı ma déerá Éjıpıti nıpıı wera.
ĩ yee khāıgέ dii í náɔɔrbombiri,
ĩ yee pí khee í ságıbıı,
ĩ yee nıpı kpıısrāa núu tututu,
ĩ yee khaarı wá núugırá yaa kání í jıntānɔmanıburá.
Ye sí bée'rá í fígí baa má thāná wā;
manı Yáawénná kũnnı mú.

¹¹ Kha' murguntu-manıma poo í sɔɡombırá
pātı má déerá Sódóm ná Gómɔɔr nıpıı wera.

Ye í tɔɔ bí yeeri weri, ã ma má nákpée gí pɪ yánni khorì naagɔ wera.

Ye sí bée'rá í fígí baa má tháná wã;

manɪ Yáawénná kũnni mú.

¹² Tírá yeeri ãbɪ Ísíráyél bibe, múnnáa ma ba dé ã.

Ye mú kɪ déeri má múnnáa ma ba dé ã weri,

Ísíráyél bibe, ã sóɔbínj í thukinj manɪ ú déeri í Yékínni wera.

¹³ Pébu, úrá khonni tátísira, ã khorì sarmína.

úrâa buka' níthĩnigiri ú dóɔkákásine.

Úrâa ye khibeegirá fíkínj dé tápírge.

U níunéema beesɔ.

Úra pɪ yí' Yáawerí ú déeri Yékírí ú buuri dunijanɪ wera.

5

Tí pɪ séeri Ísíráyél bibi butĩngɪ wera

¹ ãbɪ Ísíráyél bibe, ã nú tí ma ba sée' ã wera. Butĩngɛ ma ba sée ã.

² Ísíráyél hãnumboŋ yaŋfũmɪ wá-uma,

ú wónní ya wa.

U ma fãnɪŋgirá hũnanna,

níne bú yêe téfínj ú ya wa.

³ Tamaŋ Yáawerí kha'ɾɪ kha' ná Ísíráyél khoobi kpársímúwâa' kuso

nuŋɔ ã yóo khãigɪ,

khoobi digbéemúwâa'nũv baŋ.

Khoobi digbéemúwâa' yóo khãigɪ, khoobi kpɔɔgêe baŋ.

ã wée Yáawénni dé í ko

⁴ Yáawerí kha'ɾɪ kha' ãbɪ Ísíráyél bibe,

ã wée ma, dé í bu thakoogo.

⁵ Hã í wée mínni Bétélná^c wã,

^c5.5 Bétél Bétél wá tutãŋgirá déeri Yékírí wá duko. Tí khanná uthakhoo Jéerébówám saara Yékínthiya'dukiri ye pɪ ye wée thugɔɔ pí dómmíná wã

hã ĩ yóo tẽ Gílgálná^d wã,
hã ĩ sagí yóo Bérésébará^e wa,
dé pɪ ba khema Gílgál ní' pí yóo bí;
míné ba yee Bétélná wã.

⁶ Kha' Jozéfi wá kóibo, ĩ wée Yáawénni dé ĩ bu thakoogo.
Tũmá u ba ya-ĩ-buma má naage ĩ tho'rí khu ĩ.
Ye níné ba bu bú Bétélná ĩ pĩ gi ya.

⁷ Fíkín-ĩnima thĩnaani ũu han tĩ'tĩ'tĩ',
yêe kãn yêe wĩná' tí terenni wera.

⁸ Úrá khonni kusa' thĩjini thĩjpina:
jímbe ná bori ná bermi ná níthĩniga.
U fíkímma tápírgírá dé púnínigi
yé te're' khubεεgiri kí dé isenge.
Úrãa yán sóbíyɔkɪ wá yɔ'mini
yé písí súbíi kpó' pi fānɔngírã.
Úrá pɪ yí' Yáawénna.

⁹ Úrãa hasi' khohuwaa wá fāngiri,
ĩ yee karansirá hasi'.

¹⁰ Thuuthukhanná, wée ũu sɛɛ' ĩ kha' tí ĩ déeri, ti kɪraa wa weri, ĩ
ĩgooma,

ĩ khɔrɔ' wée ũu sɛɛ' thĩnaa wã.

¹¹ ĩ wáma pɔɔrɪbírá, ĩ khon bú pí khāmardiminá fāngɔ.

Tírã yɛɛɪ du' kíkiri sí ĩ má'ni weri

ĩ ba hũɔ bú wa.

Sũɔ-ĩnima divékhāmarɪ kíkirsɪ

^d5.5 *Gílgál* kharɪ kɔŋkɔŋɛ bú í pɪ yí' mú; dé Gílgál wá mú í pɪ sɛɛ' khátera weri, tírá déerã khaa tí Ísíráyél bibira ye thiya' Yékiri ye pɪ ye wée thugɔɔ pí dómminá wã

^e5.5 ɔ kɔɔɔ wá ɔ ná yó nu wá yóɔ pɪ yí' mú. Í nuná Ísíráyél bibira ye thiya' Yékinni ye Ámósɪ wá pānná pɪ ye bāa thɔɔɔɔ pí dómminá wã.

ye í ba bú jú sí thāmını wā.

¹² dé ma koo bú too í mípú kóngónu

ná í núkpíní kóngón sí í dé weri wa.

ĩ fúusímma wée ú terenni wera.

Thuthukhanná wée ú dá'ri wórgi weri, í húngín ú wa, í dee míu tí pi
hã í wera.

¹³ Tírá yeeri waati wée hūngirá, wée ūu wóome, u kpĩ',
pébu, waati pínáa-u.

¹⁴ ĩ pánáa kí dé tí kinni, hã í kí dé tí píní ja;

sí dé sǎngi í bu thakoogo

dé tíra Yáawérí ú déeri Yékírí ú buuri dunipani weri, u ba hĩtí í
kpoogi

pátí ĩ kũŋ wera.

¹⁵ ĩ ĩ' tí píní yé khoro' tí kinni.

Ná ĩ yóo thuthukhanná ĩ sɛɛ' thĩjaa

dé páane Yáawérí ú déeri Yékírí ú buuri dunipani weri, u ba fú
dóogi

ĩ bí déeri Jozéfi wá kóibi weri, í too'rá.

¹⁶ Tírá yeeri, Yáawérí ú déeri Tamaŋ Yékírí ú buuri dunipani weri, ú
kha'

bufuuye ba kũmma pínɡínkpáisi wá bée'rá;

khĩŋu wá bée'rá nípura ba kí kũmma kha' ye! ye! tí ba pú.

Pi ba thomma pónsũmbiri dé pi ba wú' bugi

yé yí' pũ wórí butĩnsi weri, pí ba tĩŋ butĩnsa.

¹⁷ ĩ ba kí fuma kí wú' divékhāmarsí wá bée'rá,

pébu, ma ba tarma í soɡombírá.

mani Yáawénná kũnni mó.

Yáawérí wá khiya

¹⁸ Ye! tí ba pú pũ bee dé Yáawérí wá khura naŋ wera.

Pée míne ã ba bu ú khurâa?

Keŋ-ĩni má ú khura ba déma táyésígi baa? Óĩ, dé ú khura ba déma
tápírge.

¹⁹ Si ba déma má pátí níne horo' yaaraa bu
ĩ ná dóon kó tákpergo
ĩ ná nan ú nuni kha' ma sa déki kpén bu,
súwáa dugoo-u wera.

²⁰ Yáawerí wá khura ba déma tápírgi tũmá ú ba dé táyésígi wa.
U ba déma tápírgi vep kaadé táyésí táre.

Yékín thuya' kũ kaa nuu Yékínno wera

²¹ Kha' kerí sí ã dé má jísígírà weri, pũ-siri-máma, ã-maní-sima,
ma wêe bee dé ma nú ĩ pínígín sí ã pínígín weri, sí núugi wa.

²² Ná ã khorí thogin sí ã tho' khurukhuru weri, ná sargaa ã hãa ma,
má pí sí ya;

bemmi wá thogin sí ã khon nákpówómbine weri,
má wêe keŋ sírí wa.

²³ ĩ yóo déeyén dé ã tĩnneema yêe núsó' ma,
ma wêe bee dé ma nú ĩ konija wã,

²⁴ dé ã yee thĩpaaná kí see' waati wá bee' pátí yó'me khãnu kaa
kpáarée weri,

yé kí dé tí terenni weri, waati wá bee' pátí sóbíyókura bú waati wá
bee' kí wũũni wã wera.

²⁵ Kha' ĩbi Ísíráyél bibe,
dé thoginsí ná sargaa ã ye khon yêe hãa ma gbirinná
dusi digbéepóo thagirá mé'ni keyu?

²⁶ Kpóm-ĩnuma sĩmi ú pí yí' Síkúti, ú déeri ĩ u weri,
ná ú pí yí' Kíyún weri, ú kusa'ra.
Dé-ĩnuma pí sĩmburi ĩ déke.

²⁷ Tírá yeeri ma ba khé yóo-ĩma

déeyén ĩ tarı Dámásıra;

Yáawérı ú pı yí' Yékırı ú buuri dunıpanı werı, úrá kũnnı mú.

6

Forii s̃i ba nan Ĭsíráyél bibiri wera

¹ Tı ba p̃ı p̃ı Sı́nóná, pí wóo tí wóori wera;
tı ba p̃ı p̃ı Sámáarı tátíkırá, p̃ı mı wêe t̃ı mı mı wã wera.
Tı ba p̃ı pí bí déeri ní' kpóri b̃i bú Ĭsíráyél th̃i t̃i wóonná yóorá
wera.

Pı ní' kpórbera Ĭsíráyél bibira ken.

² Pı s̃e'ma kha' ĩ yóo Kálné ĩ ná ken,
ĩ yáa yóo Ámátı ú déeri nu kpakpa'ı werı,
ĩ yáa s̃ı Gátı ú déeri Fılísıbi wá nu werı,
dé sıra ĩ ba tu dé
pı nukhayıra f̃nge ĩ nanı ĩ wáyıı wa.
ı nukhayıra kpóroo ĩ nanı ĩ sıse sıjıı wã.

³ Kha'-ııı kha' khu p̃ıına ĩne kónnımmıná
ye hakıraa ná ú f̃ngumı wá khıra ĩne thomminá.

⁴ ĩ h̃mma kp̃ı́ p̃ápá'ı pı déeri t̃ınyıye
ĩ h̃mma yêe sá' ĩ kho' p̃ápáso
ĩ khóma ĩ s̃nıboı khasa,
ĩ khóma ĩ náboı nógán khasa.

⁵ ĩ s̃ema t̃ııı má Davıtıı-u
yé khı' sı konıpano.

⁶ ĩ juma diṽé tájıw̃án kpakpası,
ĩ f̃aneema nú p̃ápá'm̃e,
ye ĩ wêe t̃ı yıbıs̃ı g̃ı ba nan Jozéfi wá kóıbiri wa.

⁷ Tırá yeerı ĩbıra pı ba khırı khé yóo.
Kerı sı ĩ dé ĩ diiree werı, sı b̃e' ba sóoma.

Sámáarí wá hasi'ma

⁸ Tamaŋ Yáawérí kari-urma ú thĩná kha'
maní Yáawérí ú déeri Yékírí ú buuri dunijaní weri, kha'ri kha'
ĩmanuma Jakóbi wá kóibi wá foi ú pi foi wera;
ye pí du' pápási wá míuná píjáa manno.
Ma ba yeema Sámaarí nu ná míni wá bée' ũ bú í dógírá weri, pí
pĩnĩbi wá déko.

⁹ Ná nípi kpɔɔge yee kórgo, pi huma. ¹⁰ Tí pǎnnáa pí huuri weri, ná
pí níní wá ɔ baa dé ma khe kpĩsiri dukirá í ku'ri ná
tho' si ye púgí ɔ dáambírá kha' ɔ nĩ? Ú kha' ǎɔ yé kha'
u phii núugira; dé Yáawérí wá nísígira mákíráa yí'me
na.

¹¹ Ĩ ken, Yáawérí seere-uma sówo:

du' kpakpasira ba wáma,
títáasírá keugin khubukhubu.

¹² Kha' ságíbe wónnĩ horo' oosoo?

Pi wónnĩ sũnnɛ náabe oosoo?

Ye kha' ye pée déeri í fíkíráa thĩpaaná dée boson khuvriyangi
ye teremmináa han tĩ'tĩ'tũ?

¹³ Ĩ kpánnéema ĩ dɛɛ pātí ĩ buuri wórgi Ló-Débáar^e nípirá, yêe foi
kha' á wórgé yeeri

á wórɔ Kárnáyím^f nípira.

¹⁴ Yáawérí ú déeri Yékírí ú buuri dunijaní weri, kha'ri kha'
ĩbi Ísíráyél bibe, ĩ kí ken, ma ba yeema
tó thĩiné ya ĩbo tũ ba fũusín ĩ í khe Lébo-Ámátĩ ũv khukhuki wá dé'
mĩngi

ĩ ná nan Árábá dágítogiron gi khukuki wá dé' dingirá wera.

^e6.13 Ló-débáar wá tutǎngírá déeri ú míni wá

^f6.13 Kárnáyím wá tutǎngírá déeri tátũŋ ĩɔ. Ye tũunna buka'ma fǎnga. Ná keri Jér 48.25

Dógú mí tí Yékírí buka'ri Ámósiri wera: kpánsíba

¹ Míu tí Tamaṅ Yáawéí buka'ri mí weri, tírá tẹ: Yáawénna ye sòóbímma kpánsíbi waati ú pì haura wúugiri yé kí kókíróó yêe múní wera. Ú waatírà ná hã-bíyaama urí ú wúugine sówo. ² Tí kpánsíbi deenna sirgi wá wúugi wá bée' weri, mí kha' Tamaṅ Yáawére, mí jínwoma jánni jánni u sée hã tí ú nípiri, tǔmá múnni Jakópi wá kóibira ba dé yóo yé ko, pí bí dá'ri wórgi weraa? ³ Yáawénná fíkíráa kákási ye kha' sí ba naṅ na.

Páa ípò mí tí Yékírí buka'ri Ámósiri wera: naaga

⁴ Míu tí Tamaṅ Yáawéí písénni bukaa mí weri, tírá tẹ: Tamaṅ Yáawénná khee naagi dé ma kpínj má nípin. Naagirá dée yó' mǔ fānugí wá dógírá weri, pí huuriya ye thogi surgira. ⁵ Mí kha' Tamaṅ Yáawére, mí jínwoma janni janni hã ú dé si ya, tǔmá múnni Jakópi wá kóibra ba dé yóo yé ko, pí bí dá'ri wórgi weraa ? ⁶ Tamaṅ Yáawénná fíkíráa kákási ye kha' sí ba naṅ tē ja.

Páa ísāa' mí tí Yékírí buka'ri Ámósiri wera: wúṅ má'níjánna

⁷ Míu tí Tamaṅ buka'ri mí tē weri, tírá tẹ: Tamaṅ nunaṅ-uyaama ɔ kpémí bu ye kórí wúṅ má'níjánni dékírá. ⁸ Ú púgí mí kha' Ámósi, pé mí jáanu? Mí kha' wúṅ má'níjánne. Tamanná kha' ma mákímma má ní' pí déeri Ísíráyél bibi weri, wúṅ má'níjáne; dé má ba yee bi ya.

⁹ Ma ba hasi'ma Ízáki wá kóibi wá thiyakhayira.

Ma ba hasi'ma khaa í Ísíráyél bibira thiya' maní Yékínni wera; ma ba yaara'ma khāigi í koo uthakho Jérobówám wá nípirá.

Tí Ámásiyá yaari Ámósirá wera

¹⁰ Bétél thoginnaa ú pì yí' Ámásiyá weri, úrá sūnni seeriyé Ísíráyél uthakhoo Jérobówámuní kha' Ámósi fó'-úri-úbuma dúu bú Ísíráyél surgirá. Ú seere kpónj-uma Ísíráyél bibi wá yéki, ¹¹ pébu, u kǔmma kha'

:

Khāigêe ba di úrí Jéróbówámuna;

ye pí khe Ísíráyél bibiri í yóo bí siri mago déeyén.

¹² Ámásiyára seeriyé Ámósiri kha' jáanáa weri, u yáa yóo Júde maráará ná kí see' ní Yékírí wá nógiseere í kí bu ú dinuga; ¹³ tūmá hã ú see' Yékírí wá nógiseere fa Bétélná wã, dé u wá Yékínthiyakhare, u wá Yékínthiya'duke.

¹⁴ Ámósirá seeriyé Ámásiyáru kha' ma ye dée Yékírí wá hǎngínnáa wã, ma ye dée Yékírí wá hǎngínníbi wá ginakharu wá níní wã, dé ma ye be'ma tádooribi yêe ye táhukhāmarge. ¹⁵ Tádooribekirá ma ye, ye Yáawénná yísi ma kha' ma yóo Ísíráyél bi bí déeri má nípi weri, í ná see' pi má nógiseere. ¹⁶ Ye kha' úrí ú kha'ru kha' hã má see' Yékírí wá nógiseere Ísíráyél bibi wá múná wã, hã má see' Ízáki wá kóibiri seere pǎnáa wã weri, u nú tí Yáawéí kha'ru wera. ¹⁷ Yáawéí kha'-urma kha'

ú hanna ba dongimma ú wísi nudógo,

khāigêe ba di ú bikhobi ná ú biharipira,

pi ba sama wǎnpi í mákínj ú fānɔguri í kpikpiɔ gi.

Ú thina ba huma ní' pí kɔɔri Yékírí weri, pí sirgo,

ye pí khe Ísíráyél bibiri í yóo bí siri mago déeyén.

8

Páa ípú' mí tí Yékírí buka'ru Ámósiri wera: táhubisi kpɔmbiriko

¹ Míu tí Tamaɔ Yáawéí písenni bukaa mi tē weri, tírá tɛ: táhubithowonsi kpɔmbiriko. ² Ú pógí mi kha' pée míne mi jáanu? Mí kha' táhubithowonsi⁸ kpɔmbiriko. Yáawénná seeriyé mi kha'

Ísíráyél bibi wá kpúuníjáa naɔ-uma, má ba yee bi túwã.

³ Ú khurá tɔɔ sɔ tɔɔ uthakórgírá weri, si ba fíkínj déma ũsiro.

Mani Tamaɔ Yáawénná kǔnni mú.

⁸8.2 Eburusirá tábi í pi khe í yí' táhubithowonsi ná kpúuníjáanu weri, kheebuɔ-urma

Pi ba séema kp̄i kóngónsi khaayi wá bêe'. Kéngira ba wóoma dīi.

Wágí'ribi wá tigi' khorɔ' píga

⁴ Kha' ĩ nú, ĩ b̄u wá póríbirá,

yêe khuwa' sirgi wá jaanun̄biru yêe khor bi bú wera.

⁵ ĩ k̄mma kha' mú a dé ye fergi f̄u kersirá sóo

ye á bú kókín á dimi wá dongimminaa?

Mú a dé yóo ye kpáaréekhura sóo

ye á bú págú á didongi khayru

ĩ khurí f̄u gbóngbónsiri sí s̄e,

ye á du' pú dósirá,

ĩ mákín táasi dúrbinnɔ,

⁶ ĩ don póríbiru tigi'ye

ĩ don jaanunnaa ĩ d̄e d̄ekhara' mígo.

ĩ dongin̄ tíkín ná támuk̄i wá yatunɔ.

⁷ Yáawerí ú Jakópi wá kóibirá kenní h̄i ja weru, kari-urma ú th̄iná
kha'

má wónn̄i pha ĩ mí í ĩ déeri weru, tí t̄ɔ wa. ⁸ Kha' í míj̄ena wónn̄i
yee sirgirá kaa sígee?

l wónn̄i yee sirgi nípirá kaa f̄waa?

Sirgi wá b̄e' ba k̄mma p̄atí Éjíp̄iti Níl dákpóroora

dé h̄i k̄n̄ weru, ye s̄ūn̄ t̄e

p̄atí Níl dákpóora dé s̄ūn̄ wera.

9

Ú khurá,

ma ba yeema waati ú khura thaagi weru, yé yee ú dóon;

ma ba yeema táagirá te' vep khupúri kpengbenge.

Mani Tamañ Yáawénná k̄nn̄i mú.

¹⁰ Ma ba yeema ĩ kersirá f̄íkín dé f̄uyi

ĩ yee ĩ t̄insirá f̄íkín dé but̄insi

í yee béé' yee pótósi hagurá;

í yee nípi wá bête' phari'.

Ma ba yeema ú khurá dé má pátí níní wá bii úkpo kekeri' hu wera;

Ma ba yeema ú khu wá phura'miná han tĩ'tĩ'tĩ'.

¹¹ Tamaŋ Yáawerí kha'ri kha' nípira ken,

ú khurá ma ba yeema khũmige wá surgurá.

Ye ki dée má diimi wá khũmige ba kó' nípiri wa,

yo'mi wá núsêe ba kó' pi ya,

dé mání Yáawerí wá seere wá núunó'mi wá khũmigi ná ú núsêe ba
kó' pi.

¹² Nípira ba kí thégíima surgurá í ya kó sóbáyokirá í yoo kórá.

í khe khukuki wá dé'míngírá í ná khi' khukukirá,

í kí bee dé pi nú mání Yáawerí wá seereri, ye pí ba bú núwõo wã.

¹³ Ú khurá núsêe ba yeema wóré te'

hãnumboŋ kurbí ná nákarbambira.

¹⁴ Ní' pũ kari Sámáarí sĩminá

ná pũ kari Dá wá sĩminá,

weresi Bérésébá khĩnná weri,

pí bête' ba wáma; pí ba wónnĩ ya tũwã.

9

Páa ímúwáa' mí tí Yékírí buka'ri Ámósiri wera

¹ Ná-minima Tamanni ná u nuna thoginkhonkhanná. U ye kũmma
kha'

pi khi' kpéŋmúnpi wá thasiri, tutánsírá sígírín

í kpogŋ í thasiri, sí wá nípi wá bête'rá.

Ná póo bú tẽ koo,

má yee khãigé di bi.

Níné ba wónnĩ horo' wa

ᠵᠤ ba yee ya.

² Háari pí dákíráa fānūguri ye dóoró ná nanı the'rinuná
ná ma kai yé yóo ná kó' pi ní.

Háari ná pi kǎní ní thu'nná,
ná ma yee pí sūṇ.

³ Háari ná pi ná kóo Kármél tátíki wá thagurá
ná ma ná khe bı ní.

Háari ná pi sūuno sóbíyokı wá dáambírá dé pi kóo hã má já bı ya,
ná ma yee suwǎa sūnní ná dugo' pi ní.

⁴ Háari ná pí pǐnǐbura kórı yóo bí surı magᠤ,
ná ma yee khǎıgé di bı ní.

Má yǐbna ba hǐtı-bíbuma, ı dé bı pǐ, má dé bı kunı wǎ.

⁵ Ná Tamaṇ Yáawérı ú buuri dunıpanı werı, u
saa déki fānūgurá, kı sígıma,
dunıpanıpi wá bēe' kı fuma.

Fānūgı wá bēe' ba kǎmma pǎtı Éjípıti Nıl dákporóora dé hǐi kǎṇ
werı yé sūṇ tē

pǎtı Nıl dákporóora dé sūṇ wera.

⁶ U má'ma ú khannı ní thu'nná
tutǎngırá khi' fānūgurá.

Úrǎa yǎṇ sóbíyokı wá y᠋᠋'mıni ú seerēe bǎrkára
yé písı sūgıi kpó' pi fānūgurá.

Úrá pi yı' Yáawénna.

Tı Yáawénna ba kpǐṇ mípǐudébine wera

⁷ Yáawérı kha'-uri kha' ıbi Ísíráyél bibe

keṇ má ı ná Étıyópı nıpara ma kpoogi má thǎ úrı waa?

Keṇ má maná kuso'ri Fílísı nıpurı Káfıtᠵorná

ı kusigoo Sıırı nıpurı Kǐrná pǎtı ma kuso'ri ıbi Ísíráyél bibiri
Éjípıtırá waa?

⁸ Tamaŋ Yáawéρί wá yíbnna
ma sirgı wá ní' pîu dé mípîııı wera.
Ma ba hası'ma kî sirgıı í khou kî deenni bú dunıpaná
ye má ba khu Jakóııı wá kóııı wá béε' ya.
Manı Yáawénná kûnnı mú.

⁹ Ma sεε'-pıma kha' pı kî keŋ.
Ma ba thenthemma pırí Ísíráyél bibiri yó thıııı wá sɔgomburá
pātı pı thentheŋ diııı í khou púrııı
hã púrı tıkpóo wá fãıııgo wa wera.
¹⁰ Má níıı wá béε' pîu dé mípîııı
yêe kûŋ kha' pîıné ba tó'rıŋ ĩbııne ıa;
pîıné ba bu ĩbırí wa werı,
khãıgêe ba di bi.

Ísíráyél bibi wá kurga

¹¹ Ú khurá manı Yáawénna ba yaara'ma Davıtı wá nu í wáarı werı,
yé fıka' í keusıra;
í yaara' ú tákpósiri,
í mágeε pātı ı ye khũııı wera.
¹² Ná sı dée múnnáa
Édóm níıı ná yó thıııı wá yóo
ı ma yı'rı í dée má wáyı werı,
pı sırsı wá tóıııı dé Ísíráyél bibi wása.
Manı Yáawéρί ũu ba dé sı werı, maná kûnnı mú.
¹³ Yáawéρί kha'rı kha'
o khiye ba naŋ pātı sıgııııı kha' ma sóo werı, ná pómına kî
kókııııı;
pātı tɔgeεsıra kha' ma sóo werı, ná divé yókı wá khommina ma
nammo.

Tí pǎnná tátísira ba kí wú'ma divě
yé kí khǎnu tátí' mǎkírǎnsírá.

¹⁴ Ma ba yeema má ní' pí déeri Ísíráyél bi bí pí kó'rá yóo weri, pí

fí'rí ban

í ba má' pí nu í keura weri,

í hĩti bú.

Pi ba sǔmma divě

í jú ú thǎmuni,

í dé nǎngóó í di ú nansira.

¹⁵ Ma ba sa-buma pí sirgírǎ,

siri gí ma hǎani bi wera;

míuné ba wónní khe bi bú wa.

Mani Yáawérí u déeri pí Yékírí weri, maná kǔnni mú.